

Зауваження до проекту Закону України
«Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо питань
застосування допоміжних репродуктивних технологій»,
внесеного до ВР України народним депутатом Дануцею О.А.

1. Законопроект, запропонований народним депутатом Дануцею О.А. (далі – Законопроект) доцільно розглядати після прийняття спеціального Закону України, яким буде врегульовано організаційні основи, порядок та умови застосування допоміжних репродуктивних технологій (Закон про ДРТ), оскільки зміни до діючих законодавчих актів в Законопроекті в подальшому можуть не узгоджуватися з положеннями (вимогами) та термінологією Закону про ДРТ, що буде вимагати внесення нових змін до тих самих законодавчих актів.

Крім того, посилення у Законопроекті на «порушення вимог законодавства щодо застосування допоміжних репродуктивних технологій», а також визначення у Законопроекті складу злочину (адміністративного правопорушення), а саме сукупності об'єктивних та суб'єктивних ознак, що дозволяють кваліфікувати суспільно-небезпечне діяння як конкретний злочин (адміністративне правопорушення), вже передбачає наявність спеціального закону про ДРТ, який має врегулювати суспільно-правові відносини у цій галузі. Тому прийняття Законопроекту вбачається передчасним, а запропонована редакція Законопроекту внаслідок цього є неповною, незбалансованою і спрощеною.

2. Пропозиція в Законопроекті доповнити Кримінальний кодекс України статтю 138¹ «Перенесення ембріона людини в організм жінки без її згоди».

Що мається на увазі: обман, непритомний стан, примушування через погрозу вбивства чи завдання тілесних ушкоджень, катування або через погрозу розголошення інтимних даних, або щось інше? Кожна з цих ситуацій може бути кваліфікаційною ознакою даного злочину, як і вчинення такого злочину за попередньою змовою групою осіб.

Тому дане положення Законопроекту потребує уточнення.

3. Пропозиція в Законопроекті доповнити Кримінальний кодекс України статтю 168¹ «Розголошення відомостей про застосування допоміжних репродуктивних технологій».

Доцільно залишити тільки першу частину запропонованої статті, оскільки друга частина відносно відповідальності особи, якій лікарська таємниця стала

відома у зв'язку з виконанням професійних чи службових обов'язків, вже врегульована статтею 145 Кримінального кодексу України.

4. Пропозиція в Законопроекті доповнити Кримінальний кодекс України статтею 169¹ «Порушення наслідування генетичних зв'язків при перенесенні ембріона».

Що мається на увазі: підміна ембріона саме при перенесенні, підміна клітин при створенні ембріона чи інше?

Здається не зовсім визначеним термін «наслідування генетичних зв'язків». У разі використання запропонованого далі самим автором Законопроекту визначення терміну «генетичний зв'язок» виникає тавтологія, яка є невиправданою зі стилістичної точки зору, а саме порушення наслідування генетичних зв'язків – це порушення наслідування відносин між батьками та дитиною, що виникають в результаті наслідування генетичного матеріалу батьків під час запліднення».

Пропозиція потребує уточнення для можливості однозначного розуміння та практичного застосування статті.

5. Пропозиція в Законопроекті доповнити Кодекс України про адміністративні правопорушення статтею 46³ «Порушення вимог законодавства щодо застосування допоміжних репродуктивних технологій або їх застосування без спеціального дозволу, або у випадках, якщо спеціальний дозвіл анульовано, або дію спеціального дозволу зупинено».

Відповідальність за такі правопорушення вже врегульовано в статтях 138 Кримінального кодексу України та 164 Кодексу України про адміністративні правопорушення, які можуть застосовуватися і у випадку зазначених порушень у сфері ДРТ.

6. Пропозиція в Законопроекті доповнити статтю 3 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» роз'ясненням термінів «генетичний зв'язок», «зигота», «ооцити», «сперма» є невиправданою зміною закону, оскільки текст закону не містить цих термінів, тому їх роз'яснення тут є зайвим.

7. Пропозиція в Законопроекті доповнити статтю 48 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» частиною 3 стосовно розміру плати за ліцензію на ВРТ з застосуванням метода сурогатного

материнства.

Відповідно до пункту 15 частини 1 ст.7 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» медична практика вже підлягає ліцензуванню. Порядок та розмір оплати за видачу ліцензій врегульовано ст.14 зазначеного закону. Заклади охорони здоров'я, які забезпечують застосування методик ДРТ, працюють на підставі таких ліцензій. Метод сурогатного материнства є однією з методик ДРТ, який може застосовуватися тільки за медичними показаннями, коли жінка не може самостійно виносити та народити дитину.

Таким чином, метод сурогатного материнства не може вважатися самостійним видом господарської діяльності, який потребує окремої ліцензії, розмір плати за яку необхідно врегулювати в Законі України «Основи законодавства України про охорону здоров'я».

Підготував Черниш В.С., юрисконсульт Клініки репродуктивної медицини ім. акад. В.І.Грищенко м. Харків